

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANAZAR-
bæi De Medica materia
Liber I.

IANO ANTONIO SARA-
GENO, LVGDVNAEO,
INTERPRETE.

Præfatio.

VONIAM, amicissime
Arce, conscripsere multi,
non modò veteres, sed &
recentiores, de medicamen-
torum cum præparatione,
tum etiam facultate atque
examine: demonstrare tibi conabor, me
neque frustra, neque citra rationem ad hanc
commentationem impullum fuisse: quòd
ex iis ipsis alij nihil absolutum relique-
rint: alij pleraque ex narratione descripse-
rint. Enimuero Iolas Bithynus & Heracli-
des Tarentinus, prorsum omnia herbarum
A. j.

z DIOSCORIDIS

tractatione, rem ipsam leuiter ac paucis at-
 tingerunt: quin neque metallicorum aro-
 matumve omnium meminerunt. Crateuas
 autem herbarius & Andreas medicus (qui
 quidem accuratius quam reliqui hac in par-
 te versati existimantur) radices multas, ap-
 primè vtiles, herbâsque nonnullas non fa-
 tis designatas reliquerunt. Veruntamen pri-
 scis, et si pauca tradiderint, adhibita nihilominus
 in iis ipsis accuratè solertia testimoni-
 niū reddi par est. At minùs probandi recen-
 tiores, (quo in numero sunt, Iulius Bassus, Ni-
 ceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Af-
 clepiada omnes) quippe qui vulgatâ & vni-
 cuique cognitâ materiâ quadantenus accu-
 rata descriptione dignati sint: medicamēto-
 rum verò facultates & examina cursim tra-
 diderint, ac minimè vim eorum ad expe-
 rientia normam examinantes, sed inania
 in assignandis causis verba funditantes, sin-
 gula in controuersiarum aceruum extule-
 rint: præterquam quòd alia pro aliis descri-
 pserunt. Siquidem Niger, qui inter eos exi-
 mius censetur, euphorbium esse chamelææ
 in Italia nascentis succum asserit: vt & an-
 drosamon, cum hyperico vnum & idem es-
 se: quinetiam aloëm in Iudæa fossilem na-
 sci, aliâque plurima hisce similia prodit, ma-
 nifestò falsa. Quæ quidem argumento sunt,
 ea non

ea non ex oculata fide, sed accepta potius ex auditu ab aliis narratione, ab illo tradita fuisse. Porro etiam in ordine peccarunt: dñi alij nulla facultatis cognatione iuncta medicamina conseciarunt, alij ordinem modò elemétorū secuti, eorū tum genera tū vires à sua cognatione ita diffūxerūt, vt vel hāc vnā ob causam difficilius memoriæ mādari possint. Nos verò à primis, vt ita dicā, annis iugi quodā pernoscēdæ materiæ desiderio capti, postquā terras multas obiuimus (nec enim militarē vitā egisse nos ignoras) cōmētationē quinque libris cōprehensam te hortāte exarauimus: cui etiam opus ipsū dedicamus, gratum tuāque erga nos beneuolentiā debitum implentes officium. Etenim, quæ tua est natura, cū omnibus doctrina excultis, tum verò maximè iis qui tecum eandem artem faciunt, ac nobis etiam aliquantò peculiariùs, te ipsū familiarem exhibes. Neque verò paruo est ad tuam morum integritatem argumento viri optimi Licinij Bassi insigne erga te studium, sat nobis perspectum, cū vna vobiscum ageremus, mutuamque inter vos beneuolentiā æmulatione dignam obseruaremus. Cæterum te & quotquot alij estis hosce lecturi commentarios, rogatos velimus, vt ne ad nostrum dicendi genus attendatis, sed ad

A. ij.

4 DIOSCORIDIS

eam potius quæ rebus est adhibita cum peritia industriam. Cùm enim maxima cum cura diligentiaque accurata, plurima quidem oculata fide cognouerimus, alia verò partim ex concordia apud omnes historia, partim ex eorum indagacione quæ apud singulos essent domestica atque vernacula perdi dixerimus: dabimus certè operam vt & diuerso ab aliis vtamur ordine, & tum genera tum vires vniuscuiusque medicamenti accuratè describamus. Porro tractatum de medicamentis esse necessarium nulli non est in cõfesso, quandoquidem arti toti coniunctus est, eiusq; partibus omnibus incomparabile præstat auxilium: insupérq; ars ipsa per illorũ preparationes ac misturas, eorundemq; in morbis experimenta, in cremētum capere potest, plurimùm ad id cõferente singulorũ medicaminum notitia. Familiarem verò vulgarãque materiam etiam complectemur, quò scriptum euadat numeris omnibus absolutum. Igitur ante omnia danda est opera, vt suis quæque temporibus singula tum legantur, tum etiam reponantur. Nam ad horum rationem medicamenta vel sunt efficacia, vel penitus exoleseunt. Siquidem serena cœli constitutione legere illa oportet: nec parui refert, siccane an pluuia tempestate colligantur. Illud quoque multum

tum interest, an loca sint montosa, edita, perflabilia, frigida, arida & siticulosa. His enim in locis medicamentorum vires maiores validioresque habentur. At quæ in campestribus, vlginosis, vmbrosis, ac vento minimè peruiis enascuntur, vtplurimum effectu viribusque sunt infirmioribus, multoque magis si nec suo tempore nec opportunè collecta fuerint, aut etiam per infirmitatem intabuerint. Sed nec illud ignorandum est, ea sæpenumero pro loci proprietate & anni temperatura citius tardiùsve adulescere. Nonnulla quoque per hyemem propria peculiarique vi flores foliaque proferunt: sunt & quædam bis anno florifera. Porro cui in animo est horum peritiam assequi, eum oportet tum primo germinatu è terra erumpentibus, tum adultis, atque etiam flaccescentibus adesse. Nec enim qui tantummodo pullulanti herbæ astiterit, eandem adultam nosse poterit, nec qui adultam viderit, recens ex terra emergentem agnoscat. Quo fit vt propter mutatam foliorum faciem, ac caulium, florum fructuumque magnitudinem & id genus alias peculiare notas, magno in errore interdum versentur, qui non ita studiosè singula fuere contemplati. Hancque ipsam ob causam in eum errorem quidam scriptores impulsu fuere, vt nonnulla neque

A. iij.

flores neque caulem neque semen producere asseruerint: veluti de gramine, tussilagine & quinquefolio proditum est. Ergo qui sepius ac multis in locis illa obseruauerit, eorum etiam cognitionem maximè consequetur. **Quin** & illud scire conuenit, sola ex herbarum medicaminibus veratrum album & nigrum in multos annos perdurare: reliqua verò, maxima ex parte donec trimatum excesserint, esse ad vsum accommodata. **Quæ** verò fruticosa sunt, vti stœchas, trislagio, polium, abrotonum, seriphium, absinthium, hysopum & id genus alia, dum femine prægnant, colligenda sunt: flores autem, antea quàm sponte decidant. At fructus maturos decerpere oportet, vt & semina, cum primùm siccati cœperint, priusquàm in terram defluant. Sic & herbarum æquè ac foliarum succi, recens germinantibus cauliculis eliciendi sunt. Liquores autem & lacrymæ excipiendæ, incisis caulibus iam adultis. **Quæ** verò radices asseruandæ sunt, aut è quibus exprimi succi, corticèsvè auferri debent, eas etuere conuenit, cum primùm herbæ folia amittere cœperint. Ac eas quidem quæ mundè videbuntur, ex tempore siccis locis exicare: quæ verò terra lutòve fuerint obsitæ, aqua prius eluere oportet. Flores autem & quæcunque odorata fuerint,

rint, capsulis tiliaceis minimè humectis reponantur. Sunt & qui chartis foliisve ad femininum conseruationem vtiliter inuoluantur. Cæterum liquidis medicamentis conueniet materia quæuis densior: qualis est argentea, vitrea aut cornea. **Quin** & fictilis, si modo rara non sit, accommodatur: itémq; ligæa, eaque potissimùm quæ ex buxo paratur. Apra verò erunt ænea vascula medicamentis oculariis ac liquidis, hisque omnibusquæ ex aceto, pice liquida aut cedria componuntur. Adipes autem ac medullas stanaeis vasis recondi oportet.

De Iride. CAP. I.

Iris à cœlestis arcus similitudine nomen obtinuit. Folia fert gladiolo similia, sed maiora, latiora & pinguiora: flores verò in caule ita è regione inter se collocatos, vt sibi mutuo respondeant, reflexos ac varios. Partim enim albi, partim pallètes, partim nigri, partim purpurei, partim deniq; cærulei conspiciuntur. Atq; adèd propter hanc varietatè factū est, vt planta ipsa iridi cœlesti assimilata fuerit. Radices subiacent geniculate, solidæ, odoratæ: quas incisas in vmbra siccari, tandémq; lineo filo traiici, atq; ita recōdi oportet. Est porrò præstâtior Illyrica & Macedonica: ac inter has ipsas optima, cui desat radij

A. iij.